

Företagsamheten 2015

Anna-Lena och Peter Fransson, Äggaboden.
Vinnare av tävlingen Blekinges mest företagsamma människa 2014.

Blekinge län

Innehåll

1. Inledning	2
Så genomförs undersökningen	2
Vem är företagsam?	2
2. Sammanfattning	3
Företagsamheten har avstannat i Blekinge	3
Sölvesborg i topp - Olofström i botten	3
Blekinge har landets svagaste nyföretagsamhet	3
Åldrande företagsamhet	3
3. Företagsamheten planar ut	4
Svag företagsamhet	4
Sveriges svagaste företagsamhet bland kvinnor	5
Företagsamheten bland yngre går tillbaka	5
Den mest företagsamma kommunen tappar	6
Nykläckta vinnare	7
4. Kraftig nedgång för nyföretagsamheten	8
Sveriges lägsta nyföretagsamhet ger anledning till oro	9
Kvinnors nyföretagsamhet fortsatt svag	9
Stor nedgång i de yngres nyföretagsamhet	10
Svag nyföretagsamhet i toppkommunen	10
5. En femtedel är äldre än 64 år	11
Låg andel äldre i större kommuner	12
6. Appendix	13
Förändringen av företagsamheten	13
Avslut	14

1. Inledning

Så genomförs undersökningen

En gång om året gör Svenskt Näringsliv en mätning av den svenska företagsamheten. Statistiken hämtas vid årsskiftet av det aktuella året. Syftet med undersökningen är att studera om antalet företagsamma personer – det vill säga de som ansvarar för ett företags utveckling – ökar eller minskar, och i så fall i vilken takt förändringen sker. Uppgifterna hämtas från UC AB och sammanställs av Kreicbergs Utredning & Opinion AB.

Att mäta graden av företagande och nyföretagande på regional och lokal nivå är ofta problematiskt. Vid mätning av antal registrerade och nyregistrerade företag kan en företagare räknas flera gånger om hon eller han står som ägare till fler än ett bolag. Det gör att graden av företagande överskattas. När det gäller nyföretagande så är det ombildningarna som är problematiska. Om en enskild firma ombildas till ett aktiebolag kan det noteras som ett nytt företag även om det är samma person som driver företaget – trots att det i det här fallet inte tillkommit någon ny företagare. Det finns andra metoder – som att använda sig av samkörning av olika register för att identifiera företagare. De undersökningarna har nackdelen att de tar lång tid att sammanställa och aktualiteten i statistiken blir lidande.

Den här undersökningen mäter *företagsamma människor* – inte registrerade företag. Därför kan vi presentera om vi har fått fler företagsamma människor under 2014, både i absoluta tal och som andel av befolkningen i arbetsför ålder (16–74 år). Vi kan även se om kvinnors och ungas (16–34 år) företagsamhet har förändrats. Det förfarandet gör att vi undviker dubbelräkningar, samtidigt som statistiken håller en hög aktualitet. I årets undersökning har vi även specialstuderat andelen företagsamma som är äldre än 64 år.

Vem är företagsam?

Som företagsam räknas individer som uppfyller något av dessa kriterier:

- har en F-skattsedel
- är delägare i ett aktivt handelsbolag
- är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag.

Alla individer som uppfyller något av dessa kriterier räknas som företagsamma i denna mätning.¹ Individerna räknas bara en gång oavsett om personen ansvarar för ett eller flera företag. Av den anledningen finns det alltså fler registrerade företag än det finns företagsamma människor.

Företagsamheten är en totalundersökning. Därför kan den användas för att jämföra företagsamheten mellan olika kommuner över tid. Utifrån inhämtade data kan vi även följa *nyföretagsamheten*, det vill säga hur många nya personer som engagerar sig i företagande.

De data som har använts till den här rapporten inhämtades under januari 2015 och avser företagsamheten för år 2014. På Svenskt Näringslivs webbplats finns rapporter för Sveriges samtliga 21 län att ladda ned. På www.foretagsklimat.se kan du även se hur företagsamheten och nyföretagsamheten har utvecklats i samtliga kommuner sedan 2002.

¹ På http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00017/Metodbeskrivning_17119a.pdf finns en utförlig metodbeskrivning.

2. Sammanfattning

Företagsamheten har avstannat i Blekinge

Andelen företagsamma i Blekinge ligger stilla på 9,8 procent av befolkningen. Företagsamheten och befolkningen växer således i samma takt. Det är första gången på över tio år som företagsamheten i länet inte vuxit fortare än befolkningen. Samma sak gäller för kvinnornas företagsamhet i länet. Här skiljer sig dessutom Blekinge från resten av landet; Blekinge är ett av endast tre län där kvinnors företagsamhet inte vuxit under året. Inget annat län har lägre företagsamhet bland kvinnor än Blekinge.

Sölvesborg i topp - Olofström i botten

På kommunnivå är det återigen Sölvesborg som har länets högsta företagsamhet men den har gått tillbaka en del jämfört med tidigare. Lägst andel företagsamma invånare hittar vi i Volvodominerande Olofström.

Blekinge har landets svagaste nyföretagsamhet

Nyföretagsamheten i förhållande till befolkningen minskar kraftigt i Blekinge. Det gäller för såväl den generella, kvinnors som de ungas nyföretagsamhet. Nedgången har lett till att Blekinge numera har landets svagaste nyföretagsamhet.

Sölvesborgs kommun har länets högsta nyföretagsamhet men även här har den gått tillbaka en hel del jämfört med förra året. Fyra av länets fem kommuner har haft en minskande nyföretagsamhet.

Åldrande företagsamhet

Minskningen av nyföretagsamheten ska ses mot bakgrund av att de företagsamma blir allt äldre. Att den totala företagsamheten inte sjunkit beror på att färre lämnar sitt företagande. Men detta kan komma att förändras inom en snar framtid. Närmare en femtedel av de företagsamma i Blekinge är äldre än 64 år. Frågan är hur länge de planerar att fortsätta med sitt företagsengagemang. När dessa beslutar sig för att gå i pension och avsluta sin företagsamhet behöver nyföretagsamheten stiga betydligt mer än befolkningstillväxten för att den totala företagsamheten inte ska gå tillbaka.

Den högsta andelen äldre finns i Ronneby där drygt 22 procent av de företagsamma är äldre än 64 år. Lägst andel äldre hittar vi i Karlskrona.

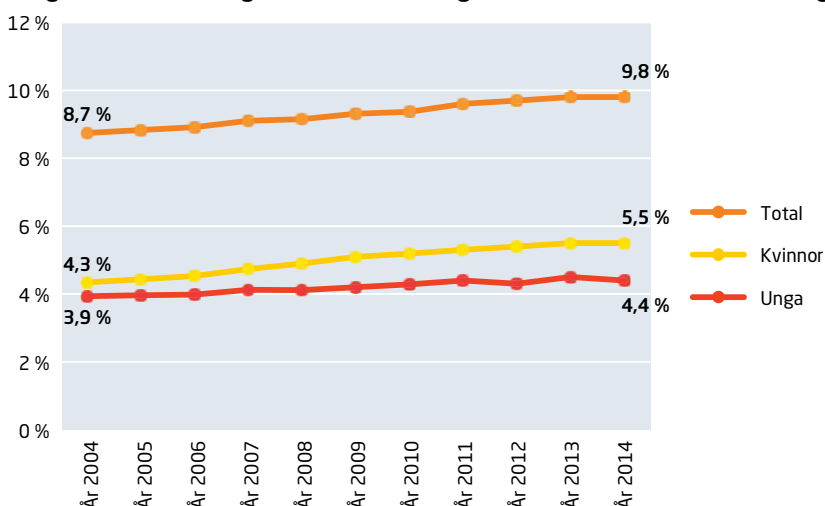
3. Företagsamheten planar ut

Sedan början på 2000-talet har företagsamheten i Blekinge stadigt ökat i relation till befolkningen i arbetsför ålder. För tio år sedan låg andelen företagsamma personer på 8,7 procent. Men under årets mätning växte företagsamheten endast i takt med befolkningen. Samma tendens finns även i riket som helhet.

Men Blekinge skiljer sig från stora delar av Sverige när det gäller kvinnornas företagsamhet. Blekinge är ett av endast tre län där kvinnornas företagsamhet misslyckas med att växa fortare än den kvinnliga befolkningen.

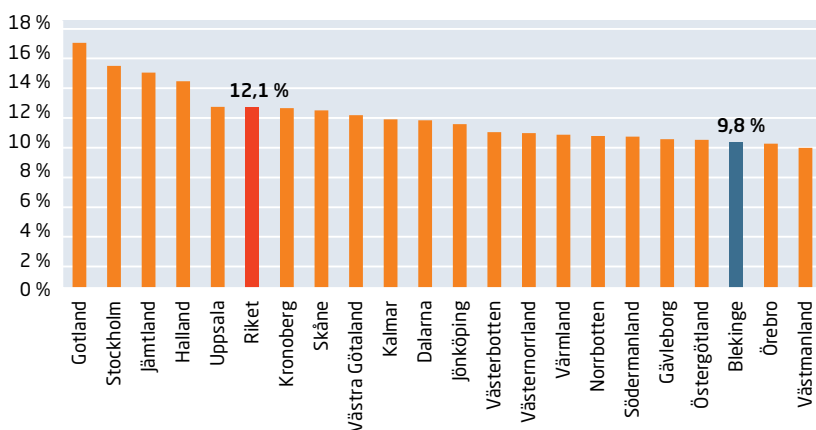
De yngres (16–34 år) företagsamhet har till och med gått tillbaka en del i länet jämfört med förra året vilket diagrammet nedan visar.

Diagram 1. Utveckling av andelen företagsamma människor av befolkningen. År 2004–2014.

Svag företagsamhet

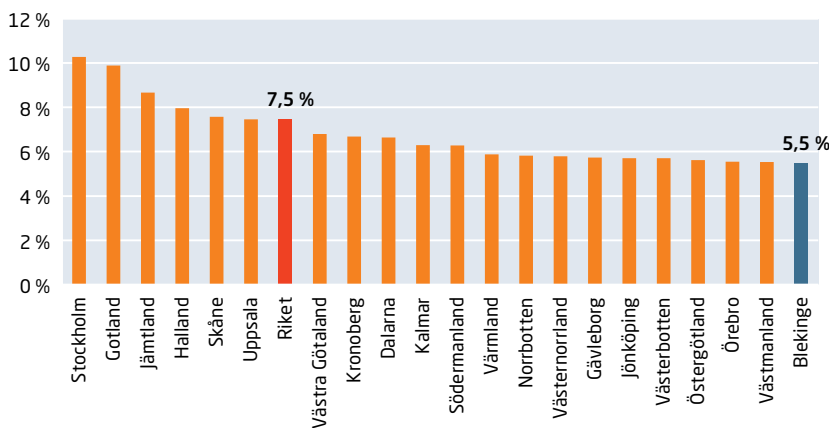
I Blekinge finns det cirka 10 900 företagsamma personer, vilket är något färre jämfört med förra året. Att företagsamheten i länet mattats av ska även ses i ljuset av att Blekinge län har en svag företagsamhet redan från början. Endast 9,8 procent av befolkningen är företagsam vilket är den tredje lägsta noteringen i hela riket.

Diagram 2. Andel företagsamma människor av befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

Sveriges svagaste företagsamhet bland kvinnor

Att kvinnor deltar i företagandet i en högre utsträckning är en nödvändighet för att Sveriges företagande ska nå en europeisk nivå.² Sedan 2000-talets början har kvinnorna blivit alltmer företagsamma, även om det fortfarande är en bra bit kvar till männens delaktighet i företagandet.

I Blekinge finns det för närvarande drygt 2 900 företagsamma kvinnor, vilket motsvarar ungefär var tjugonde kvinna i arbetsför ålder. Inget annat län i Sverige har en lägre företagsamhet bland kvinnor.

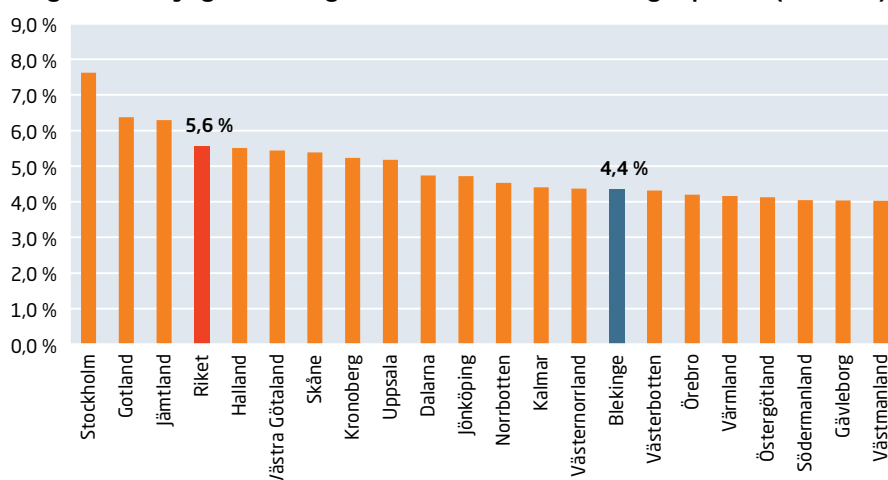
Diagram 3. Kvinnors företagsamhet i andel av den kvinnliga befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

Företagsamheten bland yngre går tillbaka

Yngre individer ansvarar för företag i en klart lägre utsträckning av förklarliga skäl. Men ett tidigt inträde i företagandet ger värdefull erfarenhet för individerna som kan användas för framtida företagssatsningar.

Företagsamheten bland unga personer i Blekinge har utvecklats negativt under det senaste året. Av Blekinges invånare i åldern 16–34 år är 4,4 procent på något sätt ansvariga för ett företag, vilket är en marginell minskning mot året innan.

² Enligt Eurostat var 5,3 procent av kvinnorna i EU i åldersgruppen 15–74 år heltidsföretagare 2013. I Sverige var motsvarande siffra 3,8 procent.

Diagram 4. De yngres företagsamhet i andel av befolkningen per län (16-34 år). År 2014.

Den mest företagsamma kommunen tappar

På kommunal nivå är skillnaderna i företagsamhet givetvis ännu större. Det som kännetecknar en kommun med en hög andel företagsamma är framförallt en avsaknad av ett fåtal dominerande arbetsgivare. Näringslivet i dessa kommuner är istället diversifierat med inslag av många småföretag.

Motsatsen gäller naturligtvis för de kommuner där företagsamheten är svag i relation till befolkningen. I denna kategori hittas främst bruks- och industriorter med en eller två stora industriella arbetsgivare. Även kommuner med ett stort inslag av offentlig sektor har också ofta en relativt låg andel företagsamma. Anledningen till den låga företagsamheten är att den arbetsföra befolkningen så att säga sugts upp från företagandet. Det finns helt enkelt inte ett lika stort underlag av befolkningen i dessa kommuner som kan tänkas bli ansvariga för ett företag. Dessa skilda näringslivsstrukturer förändras i de flesta fall i en långsam takt. Det är alltså inte troligt att andelen företagsamma i en kommun förändras kraftigt från år till år.

Sölvesborg har varit den kommun med mest företagsam befolkning sedan mätningen påbörjades. Men företagsamheten i Sölvesborg växer långsammare än befolkningen i årets undersökning och andelen företagsamma har minskat från 12,3 procent till 12,1 procent. Även den minst företagsamma kommunen Olofström, vars näringsliv domineras av Volvo, har haft en negativ utveckling under året som gått. I de övriga kommunerna ligger företagsamheten stilla jämfört med förra året.

Sölvesborg har även länets högsta företagsamhet bland kvinnorna, medan Karlshamn har den högsta företagsamheten bland de yngre personerna.

Tabell 1. Företagsamhet i andel av befolkning (16-74 år). År 2014.

Kommun	Antal företagsamma	Andel företagsamma	Andel kvinnor	Andel unga
Sölvesborg	1 480	12,1 %	6,9 %	4,8 %
Karlshamn	2 238	9,8 %	5,4 %	5,0 %
Ronneby	1 972	9,8 %	5,2 %	4,0 %
Karlskrona	4 394	9,5 %	5,4 %	4,3 %
Olofström	793	8,4 %	4,7 %	3,5 %

Nykläckta vinnare

Blekinges mest företagsamma människa 2014 är två - Anna-Lena och Peter Fransson. De driver företaget Äggagården i Edestad AB och erbjuder idag mycket mer än äggproduktion.

Under det senaste året har de utvecklat verksamheten från äggproduktion och gårdsbutik till att driva restaurang, konferens och Bed and Breakfast.

Utmärkelsen vill rikta ljuset på alla de människor som utvecklar, skapar jobb och förutsättningar för fler företagsamma människor.

”

... vi har vunnit tillsammans med våra fantastiska medarbetare och producenter”

Att vinna känns både oväntat och väldigt stort tycker Anna-Lena och Peter.

- Det känns fantastiskt och otroligt stort måste jag säga, det här hade jag aldrig räknat med. Vi känner att vi har vunnit tillsammans med

våra fantastiska medarbetare och producenter, vi hade inte varit något utan dem, säger Anna-Lena Fransson.

Det är allmänheten som nominerat och sedan röstat fram vinnaren - bland 140 olika nominerade.

- Blekinge är verkligen ett fantastiskt län med enorm potential som vi vill vara med och fortsätta lyfta fram, avslutar Peter Fransson.

- Företagsamma människor är de som har drivkraften att ta sig för saker och som inte är rädda för utmaningar. De ser möjligheter och kompetenser hos andra och skapar jobb åt fler än sig själv. Det är tack vare dessa människor som Blekinge utvecklas och som ger mig framtidsstro. Det är personer som verkligen ger inspiration i smått som stort, säger Carina Centrén, regionchef Svenskt Näringsliv Karlshamn.

Läs mer <http://aggaboden.se/>

Juryns motivering:

De har med stor kärlek, drivkraft och omtanke vågat satsa på sin verksamhet på landsbygden.

Ett företagsamt par som hela tiden antagit nya utmaningar och nu även skapat jobb för andra i stan.

4. Kraftig nedgång för nyföretagsamheten

Med *nyföretagsamma* avses de personer som blivit företagsamma under det senaste året. Vi skiljer här på *genuint nyföretagsamma* personer och *inflyttare* till kommunen.

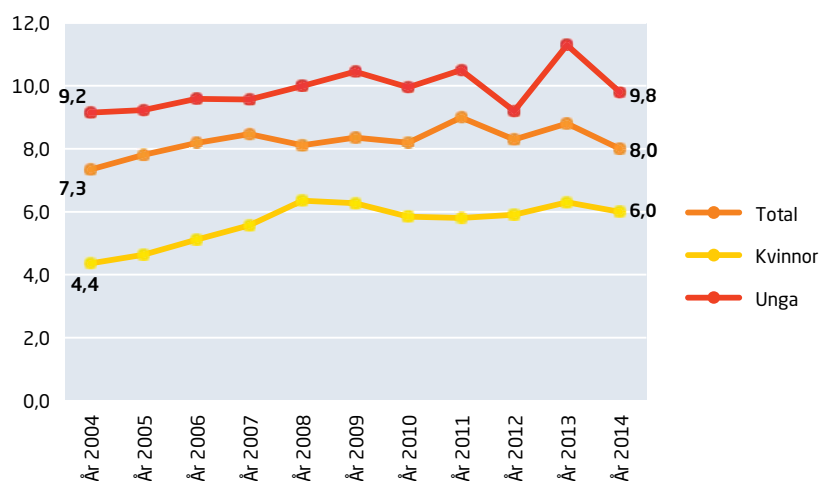
- **Genuint nyföretagsamma** personer är sådana som någon gång under innevarande år blev ansvariga för någon typ av företag (men som inte var det innan).
- **Inflyttare** till kommunen är personer som var ansvariga för ett företag under förra året, men som under innevarande år flyttat till en annan kommun. På länsnivå och riksnivå redovisas enbart de genuint nyföretagsamma.³

I Blekinge har nyföretagsamheten tappat rejäl fart. Under det senaste året blev knappt 900 personer företagsamma. Det motsvarar 8,0 personer per 1 000 invånare. Inte sedan år 2005 har nyföretagsamheten varit lägre.

Kvinnornas nyföretagsamhet sjönk något i årets mätning till 6,0 nyföretagsamma kvinnor per 1 000 invånare, men ligger kvar på ungefär samma nivå som varit sedan år 2008.

Den kraftigaste tillbakagången hittar vi bland de yngre personerna. Här har nyföretagsamheten fallit från 11,3 till 9,8.

Diagram 5. Utveckling av antal nyföretagsamma personer per 1 000 invånare. År 2004-2014.

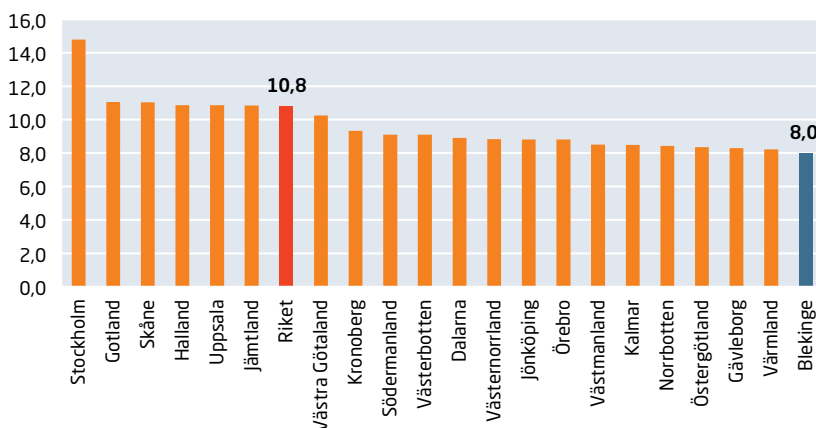
³ Orsaken är att om det sker flyttningar mellan kommuner i samma län skulle länets nyföretagsamhet kraftigt överskattas om dessa personer inkluderades.

Sveriges lägsta nyföretagsamhet ger anledning till oro

I riket som helhet valde cirka 77 000 nya personer att börja ansvara för ett företag i någon form. Det är en mer eller mindre oförändrad nivå jämfört med förra året. Men eftersom vi haft en positiv befolkningstillväxt under året har nyföretagsamheten backat i förhållande till befolkningen. I relation till befolkningen i arbetsför ålder valde alltså 10,8 personer att bli företagsamma per 1 000 invånare.

Den kraftiga avmattningen i Blekinge har lett till att länet nu har Sveriges lägsta nyföretagsamhet. Med tanke på att länet även har en låg företagsamhet från början är den svaga nyföretagsamheten ett orosmoment.

Diagram 6. Antal nyföretagsamma per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

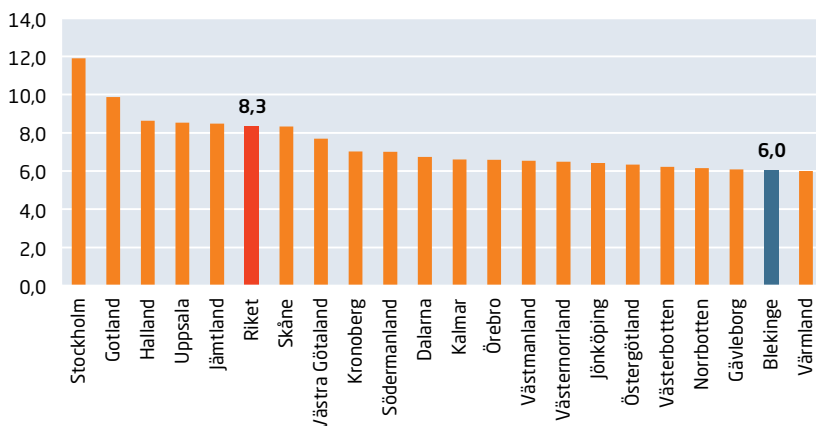
Kvinnors nyföretagsamhet fortsatt svag

Som vi tidigare nämnde är det låga företagandet i Sverige en funktion av framförallt kvinnornas låga deltagande. En högre nyföretagsamhet bland kvinnor ger givetvis större möjligheter till en långsiktig högre tillväxt av kvinnors företagsamhet.

I riket som helhet valde drygt 29 300 kvinnor att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 8,3 nyföretagsamma per 1 000 invånare.

Blekinge har även en mycket svag nyföretagsamhet bland kvinnor i relation till riksgenomsnittet. Under året som gått blev 325 kvinnor företagsamma i Blekinge. I förhållande till befolkningen har endast Värmland en lägre nyföretagsamhet bland kvinnor.

Diagram 7. Kvinnors nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

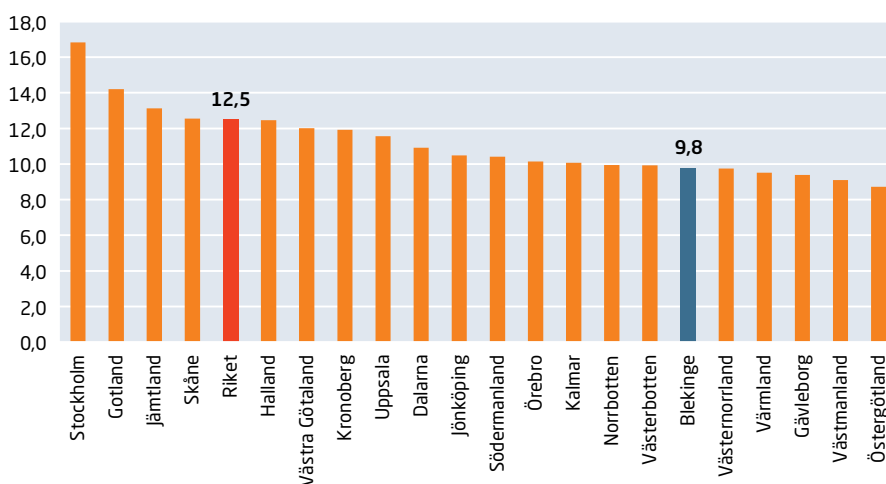

Stor nedgång i de yngres nyföretagsamhet

I Sverige beslöt cirka 30 000 personer yngre än 35 år att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 12,5 per 1 000 invånare.

Den yngre nyföretagsamheten i Blekinge är inte lika svag som till exempel kvinnornas. Men den har tappat stort under året som gått. Den kraftiga nedgången har lett till att länet numera ligger klart lägre än riksgenomsnittet. Endast fem län har en lägre nyföretagsamhet bland de yngre.

Diagram 8. De yngres nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-34 år). År 2014.

Svag nyföretagsamhet i toppkommunen

Som tidigare nämnts delar vi in de nyföretagsamma i två grupper när vi studerar kommuner. Dels de *genuint nyföretagsamma* som inte var involverade i företagande under förra året, dels *inflyttare* till kommunen som tidigare varit företagsamma i en annan kommun. Detta gör att nivån på nyföretagsamheten blir betydligt större för kommuner än för riket och länen (där vi endast räknar de genuint nyföretagsamma).

Blekinges mest företagsamma kommun, Sölvesborg, uppvisar även länets högsta relativa nyföretagsamhet. Ställt i relation till befolkningen har kommunen fått 10,9 nya företagsamma människor per 1 000 invånare. Men det är en kraftig avmattning jämfört med förra året då antalet låg på 12,4 per 1 000 invånare. Endast Ronneby har höjt nyföretagsamheten under året.

Sölvesborg har även länets högsta nyföretagsamhet bland kvinnor medan Karlshamn och Ronneby har flest nyföretagsamma unga personer i relation till befolkningen.

Tabell 2. Antal nyföretagsamma människor per 1 000 personer. År 2014.

Kommun	Genuint nya	Inflyttade	Totalt nya	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Sölvesborg	103	30	133	10,9	9,1	12,3
Karlshamn	209	38	247	10,8	7,4	13,4
Ronneby	162	42	204	10,1	7,0	13,4
Karlskrona	360	69	429	9,2	7,0	11,7
Olofström	54	8	62	6,6	4,6	8,6

5. En femtedel är äldre än 64 år

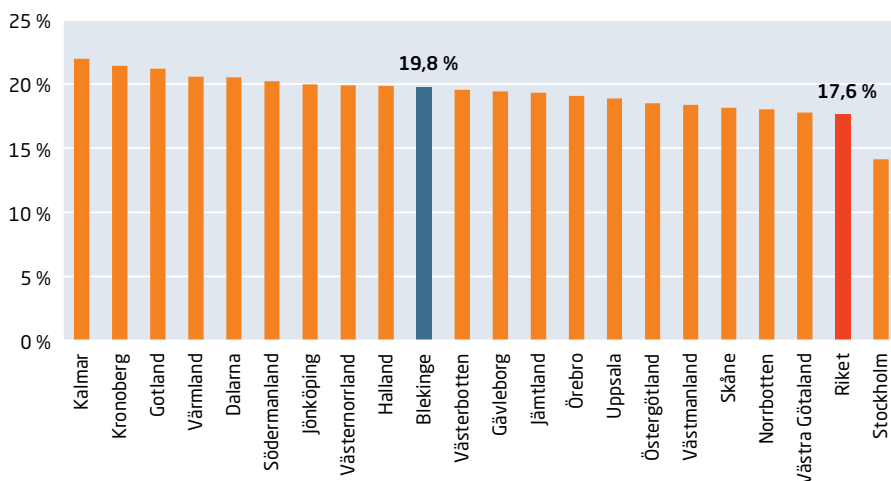
En bidragande orsak till att företagsamheten inte minskat under de senaste åren är att antalet personer som avslutat sitt företagarengagemang följt utvecklingen av de nyföretagsamma. Men detta kan komma att förändras inom den närmaste framtiden. Anledningen är att företagarpopulationen blir allt äldre och förr eller senare kommer pensionsplanerna att omsättas i praktiken för de äldre företagarna. För att dessa avgångar inte ska påverka företagsamhetens nivå negativt måste givetvis nyföretagsamheten öka betydligt fortare än befolkningstillväxten.

Att företagarpopulationen verkligen blir äldre kan till exempel utläsas av SCB:s arbetskraftsundersökningar. Sedan år 2005 har antalet företagare som är äldre än 64 år ökat med hela 67 procent. Samtidigt har hela företagarpopulationen endast ökat med 8 procent.

Denna bild bekräftas av vår undersökning. Förra året fanns det cirka 145 000 företagsamma personer i Sverige som var äldre än 64 år. I årets undersökning har antalet stigit till 152 500. Det motsvarar 17,6 procent av samtliga företagsamma individer.

I Blekinge är närmare en femtedel av länets företagsamma personer äldre än 64 år. Med tanke på länets mycket svaga nyföretagsamhet är andelen äldre oroväckande. De framtida pensionsavgångarna kommer kräva en klart högre nyföretagsamhet.

Diagram 9. Andel äldre företagsamma personer (+64 år). År 2014.

Låg andel äldre i större kommuner

Det är oftast i kommuner med en relativt stor befolkning som andelen äldre är mindre. Detta gäller även för Blekinge där det är Karlskrona som har den klart lägsta andelen äldre. De övriga fyra kommunerna i Blekinge ligger samtliga över länsgenomsnittet. Högsta andelen äldre företagsamma hittas i Ronneby. Här är 22,3 procent av de företagsamma äldre än 64 år.

Tabell 3. Andel äldre företagsamma (+64 år). År 2014.

Kommun	Företagsamma	Företagsamma, äldre än 64 år	Andel äldre
Ronneby	1 972	440	22,3%
Olofström	793	167	21,1%
Sölvesborg	1 480	306	20,7%
Karlshamn	2 238	461	20,6%
Karlskrona	4 394	781	17,8%

6. Appendix

I huvudrapporten redovisade vi hur företagsamheten utvecklats i relation till befolkningstillväxten. I detta appendix redovisar vi de diagram och tabeller som avhandlar hur företagsamheten utvecklats i absoluta tal. Dessa förändringar kan gå åt olika håll. Även om antalet företagsamma ökar (vilket de gör i samtliga län förutom ett i årets mätning) kan företagsamheten som andel av befolkningen ändå minska eller vara oförändrad. Detta inträffar då befolkningen ökar i snabbare eller i samma takt som företagsamheten gör.

Appendixet innehåller slutligen statistik över de personer som bestämt sig för att avsluta sitt företagarengagemang. I likhet med nyföretagsamheten finns det även två sorters avslutare på kommunnivå: Dels de som inte längre klassificeras som företagsamma enligt våra kriterier, dels de som flyttat från en kommun till en annan och således fortsätter sin företagsamhet, fast i en annan kommun. På riks- och länsnivå redovisas endast den första gruppen avslutare. Det gör att kommunsiffrorna inte är jämförbara med riks- och länssiffrorna på samma sätt som hos nyföretagsamheten.

Förändringen av företagsamheten

Diagram 10. Tillväxt av antal företagsamma personer per län. År 2014.

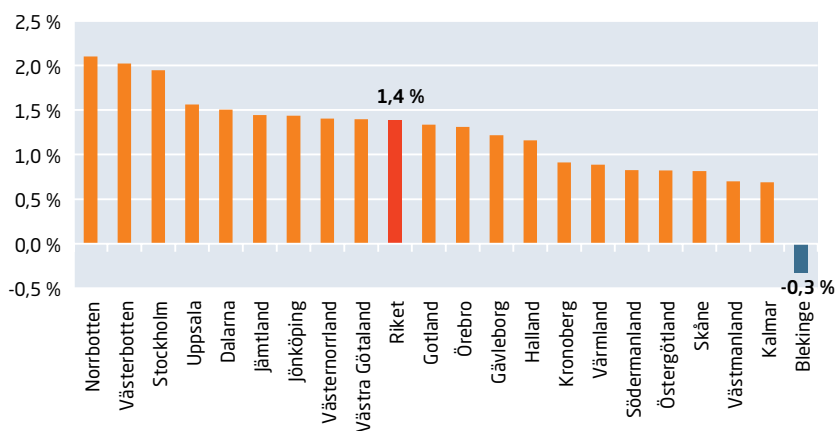

Diagram 11. Tillväxt av antal företagsamma kvinnor per län. År 2014.

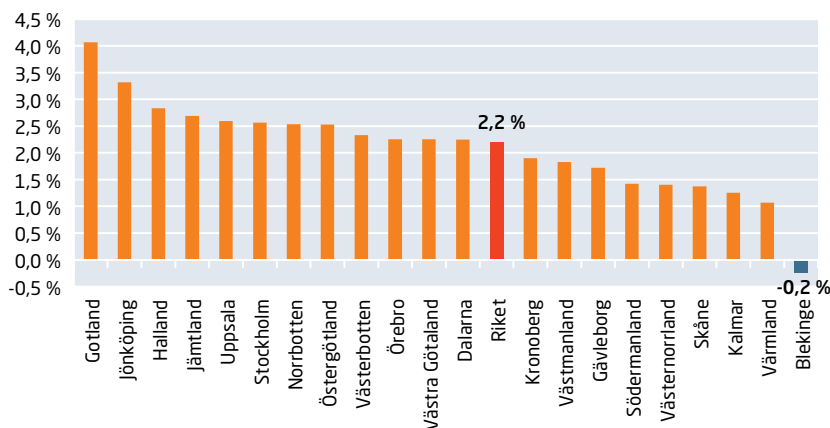
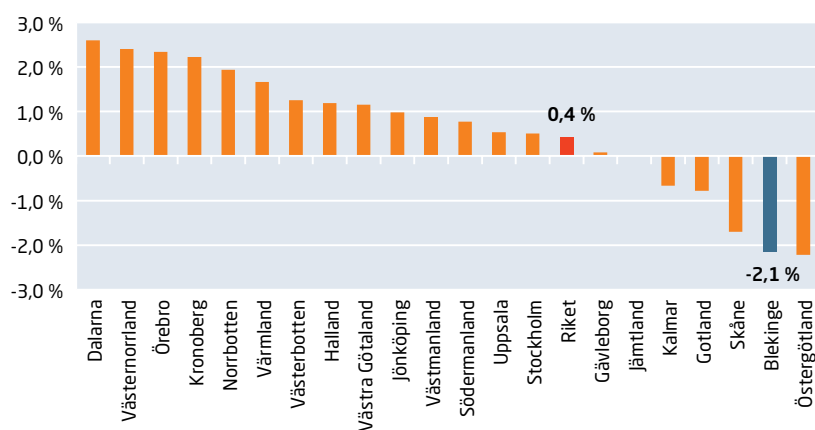

Diagram 12. Tillväxt av antal yngre företagsamma personer per län. År 2014.**Tabell 4. Tillväxt av antal företagsamma människor. År 2014.**

Kommun	Företagsamma 2014	Företagsamma 2013	Tillväxt	Tillväxt kvinnor	Tillväxt unga
Karlshamn	2 238	2 215	1,0%	0,5%	-1,2%
Ronneby	1 972	1 967	0,3%	2,6%	2,3%
Sölvesborg	1 480	1 490	-0,7%	0,7%	-3,0%
Karlskrona	4 394	4 433	-0,9%	-1,2%	-4,0%
Olofström	793	807	-1,7%	-4,9%	-1,1%

Avslut

Tabell 5. Antal avslutare per 1 000 invånare. År 2014.

Kommun	Genuina avslutare	Utflyttade	Totalt avslut	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Sölvesborg	112	31	143	11,7	8,6	8,5
Karlskrona	362	106	468	10,1	7,6	8,9
Ronneby	155	44	199	9,9	5,7	6,9
Karlshamn	182	42	224	9,8	7,1	9,1
Olofström	60	16	76	8,0	7,0	5,3

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00